

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia XXIII. Habita ad populum in basilica beati Petri Apostoli, in crastino
Paschæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

cogitationis relictam illius humanitatem significant? A Omne enim quod subtiliter cogitamus, quasi mente coquimus. Sed agni caro nec cruda edenda est, nec aqua cocta: quia Redemptor noster nec purus homo estimandus est, neque per humanam sapientiam, qualiter incarnari Deus potuit, cogitandus. Omnis enim qui Redemptorem nostrum purum hominem credit, quid iste aliud quam agni carnes crudas comedit, quas videlicet coquere per divinitatis ejus intelligentiam noluit? Omnis verò qui incarnationis ejus mysteria juxta humanam sapientiam discutere conatur, carnes agni aqua vult coquere, id est, dispensationis ejus mysterium per dissolutam vult scientiam penetrare. Qui ergo Paschalis gaudij solemnitate celebrare desiderat, agnum nec aqua coquat, nec crudum comodat: ut neque per humanam sapientiam, profunditatem illius incarnationis penetrare appetat, neque in eum tanquam in hominem purum credat: sed assas igni carnes comodat, ut dispensari omnia per sancti Spiritus potentiam sciat. De quo adhuc rectè subjungitur: *Caput cum pedibus & intestinis vorabitur*: quia Redemptor noster est & o, Deus videlicet ante secula, & homo in fine seculorum. Et sicut jam prædiximus, fratres, Paulo attestante didicimus, quòd *caput Christi Deus est*. Caput ergo agni vorare, est divinitatem illius fide percipere. Pedes verò agni vorare, est vestigia humanitatis ejus amando & imitando perquirere. Quid verò sunt intestina, nisi verborum illius occulta & mystica mandata? Quæ tunc voramus, cum verba vitæ cum aviditate sumimus. C In quo devoracionis verbo quid aliud quam pigritiæ nostræ torpor reprehenditur? Qui ejus verba ac mysteria & per nosmetipsos non requirimus, & dicta ab aliis audimus inviti. *Non remanebit ex eo quidquam usque ad manè*: quia ejus dicta magna sunt sollicitudine discutienda, quatenus priusquam dies resurrectionis appareat, in hac præsentis vitæ nocte omnia illius mandata intelligendo & operando penetrentur. Sed quia valde difficile est, ut omne sacrum eloquium possit intelligi, & omne ejus mysterium penetrari, rectè subjungitur: *Si quid autem remanserit, igne comburentis*. Quod ex agno remanet, igne comburimus, quando hoc quod de mysterio incarnationis ejus intelligere & penetrare non possumus, potestati sancti Spiritus humiliter referimus: ut non superbè quis audeat vel contemnere, vel denunciare quod non intelligit: sed hoc igni tradit, quum sancto Spiritui reservat. Quia igitur qualiter edendum sit pascha cognovimus, nunc à qualibus edi debeat, agnoscamus. Sequitur: *Sic autem comedetis illum. Renes vestros accingetis*. Quid in renibus, nisi delectatio carnis accipitur? Unde & Psalmista postulat, dicens: *Vre renes meos*. Si enim voluptatem libidinis in renibus esse nesciret, eos viri minimè petisset. Unde quia potestas diaboli in humano genere maximè per luxuriam prævaluit, de illo voce Dominica dicitur: *Potestas ejus in lumbis ejus*. Qui ergo pascha comedit, habere renes accinctos debet: ut qui solemnitate resurrectionis atque incorruptionis agit, corruptioni jam per vitia nulla subiaceat, voluptates edomet, carnem à luxuria restringat. Neque enim cognovit quæ sit solemnitas incorruptionis, qui adhuc per incontinentiam corruptioni subjacet. Hæc quibusdam dura sunt, sed angusta porta est, quæ ducit ad vitam. Et habemus jam multa exempla continentium. Unde & bene adhuc subditur: *Calceamenta habebitis in pedibus*. Quid sunt etenim pedes nostri, nisi opera? Quid verò calceamenta, nisi pelles mortuorum animalium? Calceamenta autem pedes muniunt. Quæ verò sunt mortua animalia, ex quorum pellibus nostri muniuntur pedes, nisi antiqui patres, qui nos ad æternam patriam præcesserunt? Quorum dum exempla conspi-

S. Greg. Tom. I.

imus, nostri operis pedes munimus. Calceamenta ergo in pedibus habere, est mortuorum vitam conspicere, & nostra vestigia à peccati vulnere custodire. *Tenentes baculos in manibus*. Quid lex per baculum, nisi pastoralem custodiam designat? Et notandum, quòd prius præcipitur renes accingere, postmodum baculos tenere: quia illi debent curam pastoralem suscipere, qui jam in suo corpore sciunt fluxa luxuriæ edomare: ut cum aliis fortia prædicant, ipsi desiderijs mollibus enerviter non succumbant. Bene autem subditur: *Et comedetis festinantes*. *Notate, charissimi fratres, notate quod dicitur, festinantes*. Mandata Dei, mysteria Redemptoris, celestis patriæ gaudia, cum festinatione cognoscite, & præcepta vitæ cum festinatione implere curate. Quia enim adhuc hodie licet bene agere, scimus: utrum cras liceat, ignoramus. Festinantes ergo pascha comedite, id est, ad solemnitatem patriæ celestis anhelate. Nemo in hujus vitæ itinere torpeat, ne in patria locum perdat. Nemo moras ad appetenda studia innectat, sed cæpta perficiat, ne minimè liceat implere quod inchoat. Si ad amorem Dei pigri non sumus, adjuvat ipse quem amamus, Jesus Christus Dominus noster: qui vivit & regnat cum Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum, Amen.

Lectio sancti Evangelij secundum Lucam.

In illo tempore: Duo ex discipulis Iesu *cap. 24. b*
 ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem, nomine Emmaüs, & ipsi loquebantur adinvicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum est, dum fabularentur, & secum quærerent, & ipse Iesus appropinquans, ibat cum illis. Oculi autem illorum tenebantur, ne cum agnoscerent. Et ait ad illos: *Qui sunt hi sermões, quos conferitis adinvicem ambulantes, & estis tristes?* Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei: *Tu solus peregrinus es in Hierusalem, & non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus?* Quibus ille dixit: *Quæ?* Et dixerunt: *De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere & sermone coram Deo & omni populo. Et quomodo tradiderunt eum summi sacerdotes & principes nostri in damnationem mortis, & crucifixerunt eum. Nos autem sperabamus, quia ipse esset redempturus Israël. Et nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie quòd hæc facta sunt. Sed & mulieres quædam ex nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum: & non invento corpore ejus, venerunt dicentes se etiam visionem Angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex nostris ad monumentum, & ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non invenerunt. Et ipse dixit ad illos: *O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus quæ locuti sunt Prophete! Nonne hæc oportuit pati Christum, & intrare in gloriam suam? Et incipiens à Moysè, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus scripturis, quæ de ipso erant. Et appropinquaverunt castello, quò ibant. Et ipse fixit se longius ire. Et coegerunt illum, dicentes: Mane**

XXX

no iscum, quoniam advesperascit, & inclinata est jam dies. Et intravit cum illis. Et factum est dum recumberet cum illis, accepit panem, & benedixit ac fregit, & porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorum, & cognoverunt eum: & ipse evanuit ab oculis eorum. Et dixerunt adinvicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via, & aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem: & invenerunt congregatos undecim, & eos qui cum ipsis erant, dicentes: quia surrexit Dominus vobis, & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quae gesta erant in via: & quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

HOMILIA XXIII

Habita ad populum in basilica beati Petri Apostoli, in crastino Pasche.

* ad vobis

IN quotidiana * nobis solemnitate laborantibus paucula loquenda sunt: & fortasse haec utilius proderunt; quia saepe & alimenta quae minus sufficiunt, avidius sumuntur. Lektionis ergo Evangelicae summatim sensum statui non per singula verba discutere, ne dilectionem vestram valeat sermo prolixior expositionis onerare. Ecce audistis, fratres charissimi, quia duobus discipulis ambulantes in via, non quidem credentibus, sed tamen de se loquentibus Dominus apparuit, sed eis speciem quam recognoscerent, non ostendit. Hoc ergo egit foris Dominus in oculis corporis, quod apud ipsos agebatur intus in oculis cordis. Ipsi namque apud semetipsos intus & amabant & dubitabant: eis autem Dominus foris & praesens aderat, & quis esset, non ostendebat. De se ergo loquentibus praesentiam exhibuit, sed de se dubitantibus cognitionis suae speciem abscondit. Verba quidem contulit, duritiam intellectus increpavit: sacrae scripturae mysteria, quae de seipso erant, aperuit: & tamen quia adhuc in eorum cordibus peregrinus erat à fide, se ire longius sinxit. Fingere namque componere dicimus: unde & compositores luti, figulos vocamus. Nihil ergo simplex veritas per dupliciter fecit: sed talem se eis exhibuit in corpore, qualis apud illos erat in mente. Probandi autem erant, si hi qui eum etsi necdum ut Deum diligere, saltem ut peregrinum amare potuissent. Sed quia esse extranei à charitate non poterant hi cum quibus Veritas gradiebatur, eum ad hospitium quasi peregrinum vocant. Cur autem dicimus, vocant, cum illic scriptum sit: [Et coegerunt eum?] Ex quo mirum exemplo colligitur, quia peregrini ad hospitium non solum invitandi sunt, sed etiam trahendi. Mensam ponunt, cibos offerunt, & Deum quem in scripturae sacrae expositione non cognoverant, in panis fractione cognoscunt. Audiendo ergo praecepta Dei illuminati non sunt, faciendo illuminati sunt; quia scriptum est: Non audientes legi justis sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Quisquis ergo vult audita intelligere, festinet ea quae jam * audire potuit, opere implere. Ecce Dominus non est cognitus dum loqueretur, & dignatus est cognosci dum pascitur. Hospitalitatem ergo, fratres charissimi, diligite, charitatis opera amate. Hinc enim per Paulam dicitur: Charitas fraternitatis maneat in vobis, & hospitalitatem nolite oblivisci. Per hanc enim placuerunt quidam, An-

Rom. 2. b

* ad intelligere

Hebr. 13.

gelis hospicio receptis. Hinc Petrus ait: Hospitales invicem sine murmuratione. Hinc ipsa Veritas dicit: Hospes fui, & suscepistis me. Opinata res est valde, & seniorum nostrorum nobis relatione tradita. Quidam paterfamilias cum tota domo sua magno hospitalitatis studio serviebat: cumque quotidie ad mensam suam peregrinos susciperet, quodam die peregrinus quidam inter alios advenit, ad mensam ductus est. Dumque paterfamilias ex humilitatis consuetudine aquam vellet in ejus manibus fundere, conversus urceum accepit: sed repente eum, in cujus manibus aquam fundere voluerat, non invenit. Cumque hoc factum secum ipse miraretur, eadem nocte ei Dominus per visionem dixit: Ceteris diebus me in membris meis, hesterno autem die me in memetipso suscepisti. Ecce in iudicium veniens, dices: Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Ecce ante iudicium cum per membra sua suscipitur, susceptores suos etiam per semetipsum requirit; & tamen nos ad hospitalitatis gratiam pigri sumus. Pensate fratres quanta hospitalitatis virtus sit. Ad mensas vestras Christum suscipite, ut vos ab eo suscipi ad convivia aeterna valeatis. Praebete modo peregrino Christo hospitium, ut vos in iudicio non quasi peregrinos nesciat, sed ut propriis recipiat ad regnum, ipso adjuvante qui vivit & regnat Deus in saecula, &c.

Lectio sancti Evangelij secundum Joannem

IN illo tempore: Manifestavit se iterum Iesus discipulis suis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, & Thomas qui dicitur Didymus, & Nathanael, qui erat à Cana Galilaeae, & filij Zebedaei, & alij ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus: Vado pescari. Dicunt ei: Venimus & nos tecum. Et exierunt, & ascenderunt in navim: & illa nocte nihil prendiderunt. Mane autem facto, stetit Iesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Iesus est. Dicit ergo eis Iesus: Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: Non. Et dixit eis: Mittite in dexteram navigij rete, & invenietis. Miserunt praeter, & jam non valebant illud trahere pro multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille, quem diligebat Iesus, Petro: Dominus est. Simon ergo Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se, (erat enim nudus) & misit se in mare. Alij autem discipuli navigio venerunt, (non enim longè erant à terra, sed quasi cubitis ducentis) trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, & piscem superpositum, & panem. Dicit eis Iesus: Asserite de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete. Dicit eis Iesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: Tu quis es? Scientes quia Dominus est. Et venit Iesus, & accepit panem, & dedit eis, & piscem similiter. Hoc jam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis, cum resurrexisset à mortuis.